

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.05.32.30

**Inventaris van de archieven van de Nederlandse
Consulaten te Frankfurt aan de Main, 1860-1940;
Munster, 1915-1940; Embden, 1921-1940; Kiel-
Holtenau, 1931-1940, en Lübeck, 1935-1940**

Versie: 04-07-2021

A.C. van der Zwan

Nationaal Archief, Den Haag 1988

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
De consulaire vertegenwoordigingen te Frankfurt a/d Main, Münster, Embden en Kiel-Holtenau.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
Archief van het consulaat-generaal en consulaat te Frankfurt a/d Main, 1860-1940.....	11
Archief van het consulaat te Münster, 1915-1940.....	13
Archief van het consulaat te Embden, 1921-1930.....	14
Archief van het vice-consulaat te Kiel-Holtenau, 1931-1940.....	15
Archief van het consulaat te Lübeck, 1934-1940.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Nederlandse (Vice-) Consulaten (-Generaal) Frankfurt am Main, Munster, Embden, Kiel-Holtenau en Lübeck [Duitsland]

Archiefbloknummer:

Z26010

Omvang:

32 inventarisnummer(s) 0,40 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Nederlands Consulaat(-Generaal) te Frankfurt a/d Main (1860-1940)

Nederlands Consulaat te Münster (1915-1940)

Nederlands Consulaat te Embden (1921-1930)

Nederlands Vice-Consulaat te Kiel-Holtenau (1931-1940)

Nederlands Consulaat te Lübeck (1935-1940)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

In het archief bevinden zich de archiefbescheiden van de consulaire vertegenwoordigingen in Frankfurt a/d Main, Münster, Embden en Kiel-Holtenau (Duitsland) uit de periode 1860-1940. De documenten in het archief betreffen stukken aangaande consulaire, personele en organisatorische aangelegenheden. Verder bevat het correspondentie met o.a. het gezantschap in Berlijn over politieke en diplomatieke aangelegenheden. Het grootste deel van het archief is tijdens de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (A).

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Nederlandse (Vice-) Consulaten (-Generaal) Frankfurt am Main, Munster, Embden, Kiel-Holtenau en Lübeck [Duitsland], nummer toegang 2.05.32.30, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Consulaten Duitsland 1860-1940, 2.05.32.30, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

DE CONSULAIRE VERTEGENWOORDIGINGEN TE FRANKFURT A/D MAIN, MÜNSTER, EMBDEN EN KIEL-HOLTENAU.

De Nederlandse diplomatieke en consulaire dienst in Duitsland was in de 19e eeuw zeer omvangrijk. Naast de verschillende gezanten functioneerden talrijke consulaire vertegenwoordigers in de afzonderlijke Duitse vorstendommen en vrijsteden. Ten tijde van de Duitse eenwording werden de gezantschappen, met uitzondering van het gezantschap te Berlijn, opgeheven. De consulaire vertegenwoordigingen werden uiteraard gehandhaafd of zelfs uitgebreid.

In de stad Frankfurt a/d Main was sinds 1856 een consul-generaal werkzaam. Dit was Jacob Rigaud. Hij werd in 1860 opgevolgd door Leberecht von Guaita, die al sinds 1843 als consul in Frankfurt gevestigd was.

Het ressort, dat de stad Frankfurt omvatte, werd in 1867 uitgebreid met het Groothertogdom Hessen-Darmstadt. Von Guaita overleed in 1875 en bij KB 18 september 1875 no. 2 werd Ernest Aldolphe Schmidt tot zijn opvolger benoemd. Na diens ontslag in 1907 nam Jonkheer Henri Hector Frans van Panhuys de leiding van het consulaat-generaal over¹. Van Panhuys overleed in 1919 en zijn functie werd overgenomen door de consul te Wiesbaden, André Maurice Marckx, die bij KB 27 maart 1919 no. 47 werd benoemd tot consul-generaal voor de in Duitsland door de Franse en Amerikaanse legers bezette gebieden. Bij KB 2 juni 1920 ontving hij zijn officiële aanstelling tot consul-generaal te Frankfurt. Het ressort werd vastgesteld tot de volkstaat Hessen, de provincie Hessen-Nassau, het regeringsdistrict Wiesbaden, de Stadt en Landekreise Hanau, Fulda, Gelnhausen, Schlütern, Hünfeld en Gerstfeld en het bezette Rijnland. Na het ontslag van Marckx in 1926 werd de post teruggebracht tot een consulaat. (KB 28 januari 1926 no. 25). Tot consul werd de voormalige vice-consul Hendrik Willem ter Horst benoemd. (KB 28 oktober 1926 no. 28). Deze overleed in 1932. Bij KB 11 januari 1933 no. 48 werd Jan Joseph Henri Harte van Tecklenburg tot consul benoemd. In 1930 werden de bezette gebieden van het consulaatsressort afgescheiden. De Oldenburgse enclave Birkenfeld werd eraan toegevoegd. Deze streek werd in 1937 ingedeeld bij het ressort van het consulaat te Keulen.

Nederlandse consuls te Münster waren:

- Bernard Drerup (KB 1 december 1904 no. 16)
- Bernard Theodor ter Horst (KB 29 september 1909 no. 55)
- August Carl Hermann Driessen (KB 17 mei 1915 no. 43)
- Joseph Rudolf Lampe (KB 12 februari 1934 no. 145)
- Jacob Otto Rietstap Bender (KB 18 april 1936 no. 40)

Het ressort van het consulaat Münster omvatte de regeringsdistricten Münster en Minden met uitzondering van Recklinghausen. Na 1932 werden de steden Gelsenkirchen, Bottrop en Gladbeck van het ressort afgescheiden.

Nederlandse consuls in Embden waren achtereenvolgens:

- M.C. de Craene (sinds 1803)
- P.J. Abegg (sinds 1814)
- G.L. Abegg (sinds 1817)
- J.F. Rodewijk (sinds 1848)
- Bernhard Bruno (KB 5 maart 1871 no. 22)
- David Abraham Kool (KB 19 oktober 1906 no. 74)

¹ KB 17 januari 1907 no. 45

- Bernardus Theodorus Michielsen (KB 20 mei 1914 no. 19)

Het ressort van het consulaat te Embden omvatte Ost-Friesland.

Nederlandse vice-consuls in Kiel-Holtenau waren:

- Johann Matthias Casper Blumenthal (Kon. Machtiging d.d. 10 oktober 1894 no. 13)
- Max Johannes Christian Lucks (Kon. Machtiging d.d. 20 augustus 1902 no. 9)

Het ressort was beperkt tot de stad Holtenau.

De consul van Lübeck was van 1931-1940 dr. J.S. Mann [bron: Staatsalmanakken 1935 en 1940]

In verband met de Duitse aanval op Nederland in mei 1940 ontvingen de Nederlandse consulaire vertegenwoordigers in Duitsland bij culaire d.d. 11 mei 1940 van de gezant te Berlijn de opdracht de werkzaamheden aan de Zweedse vertegenwoordigers in Duitsland over te dragen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De overdracht van de in deze inventaris beschreven archieven naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft tussen 1956 en 1971 plaatsgevonden. Ze moeten worden beschouwd als toevallig bewaard gebleven restanten en ze beslaan ongetwijfeld een fractie van wat oorspronkelijk aan archieven op de betreffende posten is gevormd. De meeste archieven van de Nederlandse vertegenwoordigingen daterend uit de periode voor 1940 zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan.

Het archief van het Consulaat Lübeck over de periode 1935-1940 is bij een CAS-bewerking in 2008 aangetroffen en later overgedragen.

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

DE VERWERFING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

ARCHIEF VAN HET CONSULAAT-GENERAAL EN CONSULAAT TE FRANKFURT A/D MAIN, 1860-1940

1	Stukken betreffende organisatorische, personele en materiële aangelegenheden met betrekking tot het consulaat-generaal en het consulaat 1860-1940	1 pak
2	Stukken betreffende de organisatie van de Nederlandse consulaire dienst in Duitsland 1865-1937	1 omslag
3	Stukken betreffende de personeelsbezetting van het gezantschap te Berlijn 1871-1937	1 omslag
4	Stukken betreffende aangelegenheden met betrekking tot het Koninklijk Huis 1868-1913	1 pak
5	Stukken betreffende de toekenning van decoraties aan individuele personen 1897-1926	1 omslag
6	Consulaire verslagen (drukwerk) 1878, 1885, 1886, 1889, 1891, 1898	1 omslag
7	Doorslagen van brieven aan de gezant te Berlijn betreffende de economische toestand in het ressort en de positie van werkloze Nederlanders in Duitsland 1926	2 stukken
8	Correspondentie met de gezant te Berlijn betreffende de Nederlandse boycot van Duitse produkten 1932	1 omslag
9	Stukken betreffende de uitoefening van het voorzitterschap van de Nederlandse kamer van koophandel te Frankfurt door de waarnemend consul 1926	1 omslag
10	Stukken betreffende de scheepvaart op de Rijn 1922-1926	1 omslag
11	Stukken betreffende de nalatenschap van M. Ross en denkbeeldige nalatenschap "Würtz" 1926-1934	1 omslag
12	Stukken betreffende de bond van Nederlandse technische studenten te Bingen am Rhein 1906-1939	1 pak
13	Stukken betreffende het Holland Instituut te Frankfurt 1919-1935	1 omslag

14	Lijst van Nederlanders verblijvend te Frankfurt en omgeving, met bijlage.
1930	1 stuk
15	Correspondentie met de gezant te Berlijn betreffende de toelating van Joodse vluchtelingen tot Nederland
1934-1938	1 omslag
16	Stukken betreffende de bezetting van het Rijnland
1918-1926	1 omslag

ARCHIEF VAN HET CONSULAAT TE MÜNSTER, 1915-1940

17	Nationaliteitsbewijzen
1915-1935	1 omslag
18	Huwelijksacten, afschriften.
1939-1940	1 omslag
19	Acten van huwelijkstoestemming
1930-1936	1 omslag

ARCHIEF VAN HET CONSULAAT TE EMBDEN, 1921-1930**20**

Register van scheepsverklaringen en legalisaties
1921-1930

1 deel

ARCHIEF VAN HET VICE-CONSULAAT TE KIEL-HOLTENAU, 1931-1940

21	Agenda 1931-1940	1 omslag
22-26	Ingekomen en minuten en doorslagen van uitgaande stukken 1935-1940	5 omslagen
22	1935-1936	
23	1937	
24	1938	
25	1939	
26	1940	

ARCHIEF VAN HET CONSULAAT TE LÜBECK, 1934-1940

- 27** Stukken betreffende telegrafische gelukswensen aan prinses Juliana en prins Bernhard en diverse rekeningen van Duitse firma's.
1935-1938 1 omslag
Ontbreekt
- 28** Stukken betreffende het opstellen van getuigschriften.
1937-1939 1 omslag
Ontbreekt
- 29** Stukken betreffende het behartigen van belangen van particulieren inzake vertalingen, nalatenschap, geboortebewijs, inning van vorderingen, postverzending, rente van de Rijksverzekeringsbank en huwelijksbevoegdheid.
1939-1940 1 omslag
Ontbreekt
- 30** Stukken betreffende de overdracht van de archieven en consulaatstempels aan de consul van Zweden in verband met de waarneming van de Nederlandse belangen in Duitsland door Zweden.
1940 1 omslag
Ontbreekt
- 31** Stukken betreffende informatie van de nationale vereniging Het Zeilend Schoolschip en van Radmarkt und Reichsmechaniker inzake de uitgave van een vakblad voor de fiets-, motoren- en naaimachine-industrie en voorschriften inzake in- en uitvoerbepalingen.
1940 1 omslag
Ontbreekt
- 32** Stukken betreffende het verstrekken van informatie inzake de regelgeving voor voedselzendingen uit Nederland aan in Duitsland verblijvende Nederlanders, de verlenging van een paspoort en het gebruik van zwart omlijnd briefpapier.
1940 1 omslag
Ontbreekt